

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

V. De Renuntiationis Causis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

permutata, ut advertit Barbosa *cap. cit. n. 48. in fine.*

Neque in hoc paritas est cum matrimonio carnali: de quo, *c. fin. cit.* prodata decisio seu dispositio, specialis & contraria est Regulæ *l. Ubi autem 3. Sc. ff. de Condit. ob turp. caus. &* si paritas esset, ejusmodi conditio tanquam naturæ institutionis repugnans, matrimonium spirituale vitaret, *arg. c. fin. cit.*

68. Dubium ulterius est de valore renuntiationis factæ in manibus Ecclesiastici quidem, sed non legitimi superioris. Ratio dubitandi oritur ex *c. Quod in dubiis 8. verbis, Nullam obtineat firmitatem*: quibus ea omnino irrita videtur pronuntiari, & pro tali habetur ab Holtienfi *in c. cit. n. 1. & Garcia cap. 3. cit. à n. 223.*

Sed hac in re apud DD. recepta est distinctio: cujus beneficii ea quidem nulla & invalida, quatenus spectat Ecclesiam & superiorem, coram quo facienda de jure fuisset; ut, si resignationem ratam habere nolit, resignantem ad beneficii retentionem compellere valeat, *juxta can. Non oportet 7. q. 1. pro valida tamen habetur, quatenus respicit renuntiantem; ut beneficium ejusmodi renuntiatione dimissum nequeat repetere: & si repetierit, ad ejus dimissionem valeat compelli, Glossa in c. cit. V. Resignantes Panormit. ibidem n. 3. Flamin. Lib. 7. q. 1. n. 11. & Vallens. de Benef. lib. 3. tit. 17. n. 2.* Ratio distinctionis est; quod actus indebitè & contra sacros canones gestus agentis, ne ex perperam à se facto commodum reportet, non prodesse: & contrà præjudicare non debeat superiori; cum alteri per alterum iniqua conditio non debeat inferri, *l. Non debet 74. ff. de R. I.*

69. Quare, cum *c. Quod in dubiis cit.* renuntiationi firmitas adimitur, id re-

spectu superioris, ut huic non præjudicet, exaudiendum, rectè notat *cit. Flamin. n. 27. & 33.* ut quantumvis in istius arbitrio sit, an renuntiationem annullare vel ratam habere; proindeque renuntiantem ad beneficium repetendum vel dimissum non repetendum compellere velit: renuntians tamen id per renuntiationem semel dimissum, itaque quoad possessionem amissam repetere non possit, legitimò superiore renuntiationem ratam habente: eaque ratione ipsum privante beneficii proprietate, aut hac privatam declarante, Panormit. *in c. cit. n. 8. & Menoch. de Arbitr. jud. casu 201. n. 46.*

ARTICULUS V.

De Renuntiationis Causis.

SUMMARIUM.

70. *Causa renuntiandi Episcopatus.*
71. *Cujusmodi non est ingressus Religionis:*
72. *Nisi respectu personæ, illi parum utilis.*
73. *Episcopus invalidè vovet Resignationem.*
74. *Facilius dignitatum & beneficiorum inferiorum:*
75. *Imò simplicium resignationes in Curia certâ causa non expressè.*
76. *Extra eam verò, ex multis causis admittuntur:*
77. *Dummodo clericus habeat congruam sustentationem,*
78. *Et beneficia consanguineis non conferantur.*
79. *In dubio justa causa presumitur.*

Ad re.

70. **A**D renuntiationem beneficii, si-
ve simpliciter siue sub condi-
tione & coram quocunque su-
periore fiat, necessaria est ju-
sta causa, præsertim Episcopo Ecclesiam
suam dimittenti. Concedi autem istius
siue Episcopatus renuntiatio solet ob sex
causas, *c. Nisi cum pridem* 10. ab Inno-
centio III. propositas: quarum

Prima est, conscientia criminis:
non cuiuscunque; quia aliàs pauci vel
nullus omnino in illo ministerio remane-
ret; cum nullus sit absque peccato: sed
talis, propter quod officii executio, e-
tiam post peractam penitentiam impe-
ditur, *c. cit. V. Propter conscientiam*,
ut vg. sunt Simonia comissa in electione,
Hæresis, Assassinium, falsatio literarum
Apostolicarum, & quib⁹ annexa est infamia
Juris, ut vg. est hostilis persecutio ali-
cujus Cardinalis, *c. fin. de Penis in l. 6.*
Flamin. *Lib. 5. de Resignat. q. 3. n. 11.*
& Laiman *in c. cit. n. 5.*

Secunda, debilitas corporis, siue
ex infirmitate siue ex senectute proveni-
ens: & tanta, ut impotentem & inha-
bilem reddat ad Pastorale officium debitò
modò exequendum, *c. cit. V. Alia ubi*
Glossa *V. Impotens* & Laiman *n. 9.*

Tertia, defectus scientiæ: non
quidem eminentis; cum imperfectum
scientiæ supplere valeat perfectio chari-
tatis: sed necessariæ ad administrationem
spiritualium & temporalium curam ritè
gerendam, *c. cit. V. Pro defectu.*

Quarta, malicia plebis, Episcopo
parantis insidias, aut debitam obedien-
tiam pertinaciter & sine emendationis
vel reconciliationis spe negantis, *c. cit.*
§. Propter malitiam, ubi Laiman *n. 8.*

Quinta, grave scandalum populi,
quod ex gestis & præsentia Episcopi pe-
titur, *c. cit. V. Pro gravi*: ex qua cau-
sa S. Gregorius Nazianzenus ab Ecclesia

Constantinopolitana sponte recessisse
perhibetur in Breviario *9. Maij cit.*
Laiman *n. 9.*

Sexta demum, irregularitas per-
sonæ: non quæcunque, sed in qua non
facile solet dispensari, *c. cit. V. Persona*,
vg. si bigamus; quòd duas uxores aut vi-
duam duxisset, aut ex damnato coitu
procreatus, vel reus esset homicidii vo-
luntariè ac notoriè perpetrati, *cit. Lai-*
man *n. 10.*

Eidem Episcopatu renuntiandi suf-
ficiens causa esse videri potest ingressus
Religionis, ut quis propriæ salutis vaca-
re tutius possit. At revera non est: &
esse disertè negatur, *c. Nisi cit. V. Quis-
pe & can. Suggestum 7. q. 1.* quia melius
est; ut, qui per susceptionem Episcopa-
tus alicui Ecclesiæ spiritualis conjugii vin-
culo est alligatus, séque ad subditorum
ei fidelium salutem procurandam obliga-
vit, in eo statu perseveret, quamdiu
Ecclesiæ utiliter servire potest, ut docet
S. Thomas *2. 2. q. 18. art. 1.* Quæ li-
cet ita se habeant, casu tamen, quò
Episcopus gregi suo utiliter præesse non
posset, melius faceret Episcopatu
propriæ salutis liberiùs vacet, in mani-
bus Papæ renuntiandò, quàm eum reti-
nendò, ut S. Doctor *cit. ad 1. adver-*
tit & ex *c. Nisi cit. V. Quippe* verbis,
Dummodo proficere illis possit, desumi po-
test. Quin etiam casu, quò alii Eccle-
siæ melius aut æquè bene præfuturi &
populi dioecesani salutem promoturi sint,
facile haberi possunt, Episcopatu
renuntiandi & ad Religionem transeundi
licentiam licitè peti: & quòd ita bo-
no publico & privato simul consulatur,
concedi posse, censent Suarez *Tom. 3.*
de Relig. lib. 5. cap. 20. n. 7. & Palao
Tract. 16. disp. 1. p. 7. §. 1. n. 4. Unde
satis expedita est resolutio

Dubii de voto Religionis, edito ab
Episco-

Episcopo; licet enim hoc aliqui validum, alii irritum absolute pronuntiant, pugnantem tamen eorum Opiniones in concordiam reduci possunt ope distinctionis: & casu quidem, quò ipse ad Ecclesiam regendam ex quacunque causa minus sufficiens, aut illi & Christiano gregi alii melius profuturi iudicantur, votum tenere, & saltem ad renuntiandi licentiam à Papa petendam obligare, cum Sylvestro *V. Forum* 3. q. 1. non malè defendunt, Suarez *l. cit.* & Azor *p. 1. Institut. lib. 11. cap. 16. q. 2.* Casu autem, quò Episcopus Ecclesie suae utiliter praestit & praefuturus, praesertim praestit aliis, iudicatur, ejusmodi votum pro irritum cum D. Thoma *q. cit. art. 5.* merito habent Sotus *Lib. 10. de Justitia q. 2. art. 4.* & Laïman *in c. Nisi cit. n. 4.* Ratio est; quia ex una, votum, ut valeat, esse debet de meliori bono, secundum ejus definitionem traditam ab eodem Doctore Angelico *2. 2. q. 88. art. 1.* & à cæteris DD. passim receptam: ex altera verò parte, melius, hoc est, Deo gratius opus est, si Episcopus, qui se Ecclesie obligavit, ab ea, quamdiu huic obligationi satisfacere potest, non recedat. Accedit; quòd frustra peteretur renuntiandi licentia, secundum SS. Canones non concedenda Episcopo, qui Ecclesie suae utiliter praestit: eamque deferendi aliam causam non allegaret, *V. Nec putes cit.*

Neque huic resolutioni adversatur decisio, *c. Per tuas 10. de Voto*; quia eà sermo est de Voto Religionis, edito ante susceptionem Episcopatus & spiritualis conjugii vinculum contractum; tale enim votum implere melius est, quam eò non impletò extra casum necessitatis aut utilitatis suscipere Episcopatum, praesertim cum illò jam impletò ad hunc eligi possit, *Clement. 1. de Elect.*

74. Ex iisdem causis, ex quibus Episco-

patus, resignari etiam posse praefaturas et inferiores & cæteras dignitates ac beneficia curata, cum Rebusio *Tit. de Resignat. n. 2.* & Redoano *cit. cap. 12. n. 11.* tradit Flamin. *Lib. 5. q. 4. n. 1. & 13. in fine.* Ratio est; quia spiritualis conjugii vinculo multò arctiori Ecclesie suis Episcopi, quam cæteri praelati & beneficiati, sunt alligati: eamque ob causam Ecclesie suae dimissio difficilior Episcopo, quam suarum aliis solet concedi.

Multò autem facilius, quam illis, & ex levioribus causis, v.g. quòd longè tempore Ecclesie deservierint, vel ut aliis conferantur, beneficiorum simplicium resignationes admittuntur. Imbecillitatem non simpliciter duntaxat, sed in favorem etiam facta resignationes in Curia Romana admitti olim consueverunt, quantumvis in supplicationibus non exprimeretur ulla causa in specie: sed generaliter diceretur, *Cum ex certis & rationabilibus causis animum suum moribus intendat resignare*, teste Flaminio *cit. q. 5. n. 3.*

Extra Curiam autem illam admitti ab Ordinariis possunt ob aliquam ex causis in *Constitut. Pii V.* quae incipit *Quarta Ecclesia* edita *A. 1568.* relatis: quorum modi praeter senas *c. Nisi cit.* expressè sunt, quòd beneficiatus sit consecutus leprosi aut valetudinarius: quòd gravi morbo, v.g. lepra, paralyti, morbo Gallico, comitiali vel alio contagioso aut diuturno impeditus: quòd vitiatus corpore, v.g. caecus, claudus, mutus, surdus, membrum mutilatus, debilitatus vel deformatus: quòd reus criminis, ob quod variari posset beneficio, v.g. Simoniae, adultèrii, homicidii, Sodomiae, concubinae, perjurii: quòd censuris Ecclesiasticis interdictus: quòd propter irregularitatem, infamiam, turpem aut scandalosam vitam Ecclesie nequeat vel non debeat servire.

servire: si obtineat duo beneficia incomparabilia, quorum neutrum ipsò jure est amissum: si ingressurus Religionem vel matrimonium contracturus sit: si ob capitales inimicitias in loco beneficii nequeat residere, ut latè explicant *cit.* Flamin. *q. 6. tota* & Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 69. à n. 31.* qui tamen ex allegata Constitutione Piana tria, hoc loco non prætermittenda, observat.

77. Primò quidem irritam esse renuntiationem clerici in sacris constituti, ex dictis etiam causis admissam: si aliunde commodam sustentationem habere non possit, *n. 47.*

78. Secundo, beneficia in Episcopi & collatorum inferiorum manibus resignata, neque istorum, neque resignantium consanguineis, affinibus, aut familiaribus, præsertim ex ipsorum renuntiantium designatione conferenda. Ratio est; quòd Ordinarii admittere nequeant resignationes in favorem, juxta dicta *n. 47.* quarum, saltem tacitè & indirectè factarum, imò Confidentialium speciem cum præferant, quibus dimissa beneficia ejusmodi personis, saltem resignantium consanguineis &c. conferuntur, meritò his conferri prohibita sunt; ne, quod unà vi prohibetur, ad id alià admittatur, contra *Reg. Cùm quid 84. in 6.* partim verbò; quòd fieri præsumantur ex affectu carnis: & per eas resignantium propinquus, sicut bona temporalia, sic etiam Ecclesiæ & beneficia Ecclesiastica hæreditariæ successionis vià & jure obvenire, contra *can. Apostolica 8. q. 1. c. 1. de Preb. & dignit. Sc. cit.* Flamin. *lib. 5. q. 6. à n. 188.* & Barbosa *Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. n. 112.* ubi saluberrimam hanc Pii V. Constitutionem ex parte in Hispania non servari, imò contra eam supplicatum ex *cit. Garcia cap. 3. n. 270.* & aliis refert: eamque in Germania inferiore usu non

receptam, asserit Zypæus *Analyt. Jur. Pontif. ad hanc Rubr. n. 1.* quòd etiam Praxis docet de Germania superiore.

Tertiò, quantumvis renuntiationem 79. in dubio ex rationabili causa factam esse præsumi possit, *arg. c. In presentia 6. eam tamen, quæ sine aliqua ex enumeratis causis facta est, irritam esse, monet n. 46.* Quòd in nostris partibus usu non receptum: & resignationes ab Ordinariis ex aliis, jure tamen non reprobatis, causis admissas subsistere, existimat Zypæus *ibid. n. 1.* & Engel *ad hanc Rubr. n. 6. in fine.*

ARTICULUS. VI.

De Beneficii Renuntiatione per Procuratorem.

SUMMARIUM.

80. Beneficio renuntiare quis potest per se vel per procuratorem,
81. Etiam laicum & Religiosum, superioris sui licentiam obtinentem!
82. Unum vel plures,
83. Idem procurator esse potest resignantis & resignatarii:
84. Non tamen ad idem beneficium resignandum & acceptandum nomine ejusdem.
85. Procurator ad resignandum constitui debet liberè,
86. Per mandatum speciale,
87. Redatum in instrumentum publicum,
88. Nullà sui parte substantiali vitiatum.
89. Resignatio in scriptis facienda est, aliter tamen extra,
90. Aliter in Curia Romana.

Dd 3

91. Gertz